

Sygn. akt: III AUa 124/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Jolanta Wolska

SSO del. Joanna Kasicka

Protokolant: st.sekr.sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2014 r. w Łodzi

sprawy **B. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 29 listopada 2013 r., sygn. akt: VIII U 1069/13;

oddala apelację.

III AUa 124/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. omówił B. S. prawa do emerytury, ponieważ nie udowodniła ona wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji B. S. wniosła o jej zmianę i przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia. Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2013r. Sąd Okręgowy w Łodzi zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał B. S. prawo do emerytury od 1 lutego 2013r.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zapadło w następującym stanie faktycznym:

B. S. ur. (...), w dniu 11 lutego 2013r. złożyła wniosek o przyznanie emerytury.

Wnioskodawczyni na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się ponad 20 - letnim okresem składkowych i nieskładkowym; wnioskodawczyni należała do Otwartego Funduszu Emerytalnego, ale we wniosku o emeryturę wniosła o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody Budżetu Państwa.

Organ rentowy do stażu pracy w szczególnych warunkach zaliczył wnioskodawczyni okres zatrudnienia od 3 sierpnia 1978r. do 12 czerwca 1983r. i od 1 listopada 1988r. do 31 grudnia 1998r. w Zakładach (...) w Z. na stanowisku laboranta, z wyłączeniem przypadających po dniu 14 listopada 1991r. okresów pobierania zasiłków chorobowych i opiekuńczych. Uwzględniony przez organ rentowy łączny staż pracy w szczególnych warunkach wyniósł 14 lat, 11 miesięcy i 21 dni.

Od dnia 3 sierpnia 1978 roku do dnia 12 kwietnia 1987 roku B. S. była zatrudniona w oparciu o umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A. w Z. jako laborantka, przy czym w okresie od 13 kwietnia 1984r. do 12 kwietnia 1987r. wykorzystwała urlop wychowawczy. Ze świadectwa pracy B. S. wynika, że w okresie od 3 sierpnia 1978r. do 12 czerwca 1983r. stale i w pełnym wymiarze czasu wykonywała pracę laboranta, to jest pracę w szczególnych warunkach określoną w Wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 roku 8 poz. 43 ze zm.) - w dziale IV poz. 28. W dniu 13 czerwca 1983 roku B. S. otrzymała pismo, z którego wynikało, że zgodnie z zaleceniem lekarskim zostaje ona przeniesiona z dniem 13 czerwca 1983 roku na okres ciąży na stanowisko pracy chronionej w charakterze pomocy biurowej. W rzeczywistości B. S. nie została od 13 czerwca 1983r. przesunięta z zajmowanego stanowiska pracy i nadal do 2 sierpnia 1983r., kiedy otrzymała zwolnienie lekarskie w związku z zawnosowaną ciążą, nadal zajmowała stanowisko laboranta i wykonywała taką pracę w laboratorium w Wydziale Produktów w (...) S.A. w Z.. Przestała jedynie pracować na nocną zmianę, ale zakres jej pracy nie uległ zmianie. Jako laborantka wnioskodawczyni stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała analizy półproduktów jako komponentów barwnika, odważanie barwników oraz sprawdzanie, czy produkcja barwnika jest prawidłowa, dokonując barwników, kontrolowała ich skład i receptury. Wnioskodawczyni swoją pracę wykonywała w laboratorium, które znajdowało się na wydziale produkcyjnym. B. S. nigdy nie pracowała jako pomoc biurowa.

Wnioskodawczyni pobierała zasiłki chorobowe i opiekuńcze w następujących okresach: od 4 maja 1992r. do 18 maja 1992r., od 16 czerwca 1992r. do 31 lipca 1992r., od 3 sierpnia 1992r. do 7 sierpnia 1992r., od 17 sierpnia 1992r. do 20 sierpnia 1992r., od 25 marca 1998r. do 30 marca 1993r., od 18 stycznia 1994r. do 22 stycznia 1994r., od 3 marca 1994r. do 4 marca 1994r., od 7 marca 1994r. do 12 marca 1994r. od 30 stycznia 1995r. do 3 lutego 1995r., od 30 października 1995r. do 3 listopada 1995r., od 7 grudnia 1995r. do 11 grudnia 1995r., od 9 kwietnia 1996r. do 12 kwietnia 1996r., od 15 kwietnia 1996r. do 17 kwietnia 1996r., od 2 stycznia 1997r. do 8 stycznia 1997r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie jest zasadne i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji. B. S. przysługuje prawo do emerytury przewidzianej w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity z późn. zm.), ponieważ legitymuje się ona wymaganym 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach. W ocenie Sądu Okręgowego materiał dowodowy zebrany w sprawie dał dostateczne podstawy do przyjęcia, że pomimo pisma (...) w Z. z dnia 13 czerwca 1983r. w rzeczywistości B. S. nie została przeniesiona na inne stanowisko pracy i nadal, to jest do 2 sierpnia 1983r., a więc do chwili uzyskania zwolnienia lekarskiego, pracowała jako laborantka w laboratorium w Wydziale Półproduktów w (...) S.A. w Z. zwolniona jedynie z pracy w nocy zgodnie z zaleceniem lekarskim. W tym okresie odwołująca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę w szczególnych warunkach jako laborantka, tj. prace określone w wykazie A dziale IV poz. 28 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 z późn. zm.).

W apelacji organ rentowy zaskarżył ten wyrok w całości, zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego, a w szczególności art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i ustalenie prawa do emerytury pomimo nie udokumentowania wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach;

2) naruszenie prawa procesowego wskutek przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów - art. 233 §1 k.p.c., bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy i oparciu rozstrzygnięcia na błędnych ustaleniach faktycznych.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia.

W uzasadnieniu podniesiono, że zebrany w trakcie postępowania sądowego materiał dowodowy, tj. zeznania świadków stoją w sprzeczności z dokumentacją zgromadzoną w aktach sprawy, w szczególności z wystawionym przez pracodawcę wnioskodawczyni świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 25 maja 1999r. Prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione. Ugruntowane stanowisko orzecznictwa (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 kwietnia 2013 r. sygn. akt III AUa, LEX nr 1314677, wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012 r. sygn. III AUa 374/12, LEX nr 1223476, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 17 stycznia 2012r. sygn. akt III AUa 1482/11, LEX nr 1110006) stanowi, że dla ustalenia czy ubezpieczony w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach nie wystarczają same zeznania świadków. Powinny one bowiem znajdować swoje poparcie w znajdujących się w sprawie dokumentach. Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd nie wziął pod uwagę, iż w aktach sprawy znajdują się dowody z dokumentów, wystawione przez samego pracodawcę wnioskodawczyni, świadczące o przeniesieniu na czas ciąży do innej pracy biurowej z uwagi na dotychczasowe szkodliwe warunki w takim zakładzie pracy jak Zakłady (...).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd Apelacyjny oddalił apelację mimo, że zarzuty w zakresie argumentacji przedstawionej w apelacji są prawidłowe. Nie sposób im odmówić racji. Taka ocena materiału dowodowego jaką zaproponował Sąd Okręgowy w ustalonym stanie faktycznym niniejszej sprawy nie da się pogodzić z charakterem i istotą świadczenia przewidzianego w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które jest świadczeniem o charakterze przywileju, wygaszanym, wykładnia rozszerzająca jest niedopuszczalna, a spełnienie przesłanek do wcześniejszej emerytury generalnie musi wynikać z dokumentów. Niezależnie jednak od powyższego Sąd Apelacyjny zwraca uwagę na nieuzasadnione nieuwzględnienie do udowodnionego okresu zatrudnienia wnioskodawczyni w warunkach szczególnych od 3 sierpnia 1978r. do 12 czerwca 1983r. i od 1 listopada 1988r. do 31 grudnia 1998r. w Zakładach (...) w Z. okresów zasiłków chorobowych i opiekuńczych w czasie trwania stosunku pracy przypadających po dniu 14 listopada 1991r., to jest od 4 maja 1992r. do 18 maja 1992r., od 16 czerwca 1992r. do 31 lipca 1992r., od 3 sierpnia 1992r. do 7 sierpnia 1992r., od 17 sierpnia 1992r. do 20 sierpnia 1992r., od 25 marca 1998r. do 30 marca 1993r., od 18 stycznia 1994r. do 22 stycznia 1994r., od 3 marca 1994r. do 4 marca 1994r., od 7 marca 1994r. do 12 marca 1994r. od 30 stycznia 1995r. do 3 lutego 1995r., od 30 października 1995r. do 3 listopada 1995r., od 7 grudnia 1995r. do 11 grudnia 1995r., od 9 kwietnia 1996r. do 12 kwietnia 1996r., od 15 kwietnia 1996r. do 17 kwietnia 1996r., od 2 stycznia 1997r. do 8 stycznia 1997r.

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie i doktrynie poglądem, który Sąd Apelacyjny w pełni podziela, osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.) wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy, obowiązujących od dnia 1 lipca 2004r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23.04.2010r. II UK 313/09, OSNP 2011/19-20/260).

Przyjęte w art. 32 ust. 1a ustawy różnicowanie okresów wykonywania pracy w szczególnych warunkach nawiązuje do daty wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991r. o rewaloryzacji emerytury i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 450 ze zm.), w której poprzednia definicja okresu pracy w szczególnych warunkach pozostała niezmienną. Okres tej pracy obejmował zarówno okresy składkowe, jak i okresy nieskładkowe, jeżeli mieściły się one w okresie wykonywania pracy zgodnie z umową o pracę. Takie

stanowisko zajął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r., III UZP 10/03 (OSNP 2004 nr 5, poz. 87), stwierdzając, że do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy zasiłku chorobowego w czasie trwania stosunku pracy przypadające po dniu wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent. W konsekwencji utrwał się w judykaturze pogląd, że w art. 32 ust. 1a ustawodawca wprowadził istotną zmianę w stanie prawnym, w którym niemożliwe było w drodze wykładni ustalenie zasady pomijania w okresie ubezpieczenia okresów niezdolności do pracy z powodu choroby, oraz że art. 32 ust. 1 ustawy nie ma zastosowania do oceny nabycia prawa do emerytury przed dniem 1 lipca 2004r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 361 oraz II UK 215/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 360 oraz z dnia 7 lutego 2006r., I UK 154/05, niepublikowany). W tej sytuacji art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej ma zastosowanie jedynie do osób, które przed dniem 1 lipca 2004r. nie spełniły wszystkich warunków nabycia prawa do wcześniejszej emerytury, to jest nie spełniły „wszystkich warunków” przewidzianych w art. 184 ustawy. Zgodnie zaś z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 55 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnęła okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 20 lat.

W stanie faktycznym przedmiotowej sprawy bezspornym jest, że ubezpieczona na dzień 1 stycznia 1999r. spełniła wszystkie warunki przewidziane w art. 184 ustawy, albowiem udowodniła ogólny okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze ponad 20 lat, w tym ponad 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

W tym stanie rzeczy, z omówionych wyżej względów, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.